

Rok 26. PRZEDPŁATA w POZNANIU Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,4 m., mies. 40 f. REDAKCJA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I piętro. z dnoszeniem 50 f. — „Wielkopolanin“ wychodzi codziennie.

Poznań, niedziela 10 maja 1908.
Telefon: Ekspedycji 1013. Redakcji 1142.

PRZEDPŁATA na POCZTACH: Kwartalnie 1,2 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. INSERATY: od wiersza drobn, 25 f. Rękopisów się nie zwraca. EKSPEDYCJA: ulica Posadowskiego nr. 39.

Nr. 108

Na wiec!

O Siostry! bijące w nas gromy, pioruny,
To lepszej przyszłości zwiastuny!

Choć niebo nam chmurzy,
Pogoda po burzy,
A gorzej już nam być nie może;
Najdłużej już dusza,
Słowami Juliusza
Skarżyła się: „Smutno mi Boże.“

Zwyciężym choć mali,
A legną zuchwali,
Bo system ich zły, to ich wróg;
Nie złamie nam ducha,
Ciosów zawierucha,
Wytrwamy, bo z nami On, Bóg!

Nam wiara sztandarem!
A miłość nam czarem,
Nadziei podnieśmy więc głos,
I radźmy kobiety
Co czynić — niestety,
Gdy taki okrutny nasz los.

O spieszmy! a tłumnie,
Pokornie, a dumnie,
Na wiec! w imię świętej jedności,
Zaczerpnąć tam siły,
Byśmy nie zwątpiły,
Wyrazić im!!! słowa litości...

Czesława Irena Sikorska.

Kobiety i dziewczęta z Modrza

przyłączają się do wieca kobiet i wraz z niemi protestują przeciwko ograniczeniu nam praw do języka ojczystego. — Równocześnie donoszą nam, że oburzone na różne antypolskie ustawy poprzysięgły pielęgnować język ojczysty, uczyć młodsze pokolenie polskiego języka i śpiewu, zamiast na tańce chodzić do kościoła, aby zanosić modły do Najświętszej Panienki za szczęśliwą przyszłość naszej ojczyzny. Wszystkie przysięgły wytrwać przy języku i wierze ojców a wszystkie próby niemczenia odpierać jednomyślnie. —

Tyle oświadczenie kobiet i dziewcząt z Modrza.

Za przykładem kobiet i dziewcząt z Modrza powinne iść wszystkie polki.

Dodatki kresowe

dla urzędników rzeszy byłyby przepadły, w drugiem czytaniu, gdyby nasi posłowie byli się stawili na posiedzenie w komplecie. Wniosek o udzielenie urzędnikom rzeszy „ostmarkenculagów“ przeszedł tylko **6** głosami większości a z naszych posłów nie było **8** na tem posiedzeniu.

Zajście to nas poucza, żeby przy zbliżających się wyborach wybierać na posłów tylko takich ludzi, którzy mają czas na spełnianie obowiązków poselskich.

Cóż znaczy nam poseł, jeżeli nie pilnuje sprawy!

Choćby on był najpopularniejszym i najzdolniejszym nie będzie on miał żadnego znaczenia dla nas, jeżeli mu zajęcia jego, jego zawód nie pozwolą przebywać na czas dłuższy w Berlinie.

Niech komitety i wyborcy nie lekceważą tych, że tak powiemy, zewnętrznych kwalifikacji przyszłych posłów.

Pisaliśmy już raz o tem, a dziś ponownie z całym naciskiem powtarzamy, że prócz wykształcenia i zdolności trzeba mieć czas na spełnianie obowiązków poselskich.

Poseł, któremu obowiązki zawodowe nie pozwalają przesiadywać w Berlinie wywoła w końcu niezadowolenie śród wyborców. Mamy najlepszy dowód na byłym pośle do parlamentu p. dr. Krzymińskim z Inowrocławia. Pan dr. K. posiada wszystkie na posła kwalifikacje, jest polakiem i obywatelem prawym, jest powszechnie lubianym i bardzo popularnym. Cóż z tego?

Jako lekarz praktykujący nie mógł atoli przesiadywać przez czas dłuższy w Berlinie, bo dla chleba musiał pilnować swych chorych, czego mu zresztą nikt za złe nie poczyta. Wreszcie skończyło, się na tem, że mimo swej popularności i osobistych zalet wyborcy oświadczyli się przeciw niemu.

Nam nie wolno żadnej sprawy lekceważyć, zawsze musimy mieć reprezentantów i w sejmie i w parlamencie, ponieważ nigdy nie wiemy, jak się ta lub inna sprawa może właśnie przy pomocy naszych głosów obrócić.

Dla tego nie wybierajmy na posłów osób, o których z góry wiemy, że ich zawodowe obowiązki nie pozwolą im przez czas dłuższy przebywać w Berlinie.

Sprawy wyborcze.

„Berliner Tagebl.“ i „Danz. Nachr.“ donoszą z okręgu wejherowsko-puckokartuzkiego, jakoby pomiędzy centrum i konserwatystami został zawarty kompromis celem odbicia polakom tamtejszych dwóch mandatów. Wiadomość opiewa, że konserwatyści i centrum podzielili się obydwoma mandatami z tego okręgu.

Z zupełnie pewnego źródła dowiadujemy się, że wiadomość ta nie jest prawdziwa.

Kompromis wprawdzie został zaproponowany przez konserwatystów centrowcom. Centrowcy jednakże propozycji nie przyjęli i przyjąć nie mogli.

Wiadomość powyższa była zresztą wiarogodną dla wszystkich, którzy doznają dążności do wzajemnego zbliżenia się między centrum a polakami. Da ona się chyba tem wytłomaczyć, że „blokowcy“ pragnęliby porozumieniu temu szkodzić i dla tego puszczają w świat takie wiadomości.

Prasa niemiecka a wybory w Poznańskiem.

Berlińska „Die Post“ umieściła o nadchodzących wyborach sejmowych ciekawą notatkę. Pisze ona w nr. 206 co następuje:

„Wyborcze prawo pruskie uwzględnia sprawiedliwiej znaczenie niemczyzny w Poznańskiem aniżeli prawo wyborcze Rzeszy opierające się wyłącznie na liczbie ludności. Poznańscy niemcy bowiem, którzy do Rzeszy wysyłają tylko czterech posłów, posiadali w ostatniej izbie posłów pruskiej aż 19 swoich przedstawicieli. Rzuca się rownocześnie w oczy spostrzeżenie, że obwód bydgoski daleko silniej przyczynia się do przedstawicielstwa niemczyzny aniżeli obwód poznański. Kiedy bowiem liczba posłów polskich z okręgu bydgoskiego przedstawia się w stosunku 1 : 9, to w obwodzie paznańskim zawsze jeszcze dochodzą polacy do stosunku 9 : 10. Południowa oraz południowo-wschodnia część prowincji jest przeto zawsze jeszcze przeważnie polską, północna natomiast część wraz z powiatami leszczyńskim, wschowskim, międzyrzeckim i skwierzyńskim jest przeważnie niemiecką. W kilku innych powiatach liczba ludności jest mniej więcej równą. Tutaj wynik wyborów zależeć będzie od sprężystości partji.

Po stronie niemieckiej można nadchodzących wyborów oczekiwać z ufnością w ich wynik. Kompromisy, jakie niemieckie partje obywatelskie pozawierały przy przyszłych wyborach parlamentarnych z wyjątkiem centrum, odnoszą się także do tegorocznych wyborów sejmowych. Kompromisy te zabezpieczają partjom stan posiadania, który przez nowe wybory zapewne mało się zmieni. Zdaje się być rzeczą wątpliwą, czy się uda odebrać polakom okręg z obwodu bydgoskiego, który jeszcze w ostatniej kadencji posiadali, mianowicie okręg gnieźnieńsko-witkowski.(!) Można natomiast mieć nadzieję, że niemcy utrzymają okręg mogilnicko-żnińsko-wągrowiecki, poznańsko-wiejski-obornicki, i szamotulsko-babimojski. Także zabiegi centrum w okręgu leszczyńsko-wschowskim nie odniosą zapewne skutku. W mieście Poznaniu, w Bydgoszczy, Chodzieży i Międzyrzeczu można na zwycięstwo niemców liczyć z całą pewnością, takie drobne spory w okręgu inowrocławsko-szubińskim zostaną jeszcze przed terminem wyborów usunięte. Tak więc nowe przedstawicielstwo niemców poznańskich w sejmie pozostanie prawdopodobnie to samo, jak to, które ustąpiło.“

Przyznaje „Post“, że w niektórych powiatach i okręgach wynik wyborów sejmowych zależny jest od „sprężystości partji.“ Mamy przeświadczenie, że polacy, których niemcy uważają także jako „partją“ dołożą sił i starań, ażeby wątpliwe i niepewne powiaty niemcom odbić.

Rusini w Wiedniu.

Ostap Nazaruk, jeden z przywódców ruskiej młodzieży, główna figura z procesu ruskiej młodzieży we Wiedniu został dni kilka temu aresztowany. Otóż wiedeńska „Zeit“ donosi, że uwięzienie to wywołało wśród ruskiej młodzieży we Wiedniu wielkie wrażenie.

Nazaruk, jak zapewniają znający go, ma wszelkie warunki do odegrania w politycznym ruchu swego narodu pierwszorzędnej roli.

Zastępca prawny w procesie akademików przeciw Sienkiewiczowi dr. Walter Rode podaje, jak donosi „Die Zeit“, następujące uwagi o Nazaruku: „Od września ub. roku jestem w ciągłej korespondencji z Nazarukiem, zwłaszcza, że Nazaruk w procesie przeciw Sienkiewiczowi występuje jako pierwszy oskarżyciel i prawdopodobnie jako główny świadek.

Proces odbędzie się 18 maja i gdyby Nazaruk do tego czasu nie był uwolniony, będę stanowczo domagał się jego przeprowadzenia ze Lwowa przed sąd przysięgłych.

W sprawie Siczyńskiego Nazaruk prawdopodobnie nie jest zamieszany, co wynika z listu Nazaruka, wystosowanego do posła W. Budzynowskiego. P. Budzynowski opowiadał mi, że Nazaruk zapytywał go listownie, czy ze względów politycznych nie należałoby zmyślić spisku, co powiada p. Budzynowski, odradziłem mu. Pan Budzynowski, jak zapewnia — są słowa dr. Rodega — zgłosł się w tej sprawie jako świadek.

Nazaruk, jak zostało stwierdzone, brał udział w obradach, które miały miejsce ubiegłego tygodnia w lokalu „Diła“ nad kwestją delegowania pozagalicyjskiego sądu do osądzenia sprawy Siczyńskiego. Na najbliższej audjencji we Lwowie — mówi dr. Rode — będę żądał wypuszczenia Nazaruka, ponieważ nie sądzę, żeby przeciw niemu były jakie podejrzenia.

Z Wiednia donoszą: Prezydent ministrów br. Beck przyjął w sobotę wiceprezesa klubu ruskiego, pana Ceglińskiego, oraz sekretarza tego klubu.

Rozmowa toczyła się o położeniu w Galicji. Ruscy posłowie prosili o obronę ruskiej ludności w Galicji wschodniej podczas świąt Wielkiejnocy, ponieważ zachodzi obawa demonstracji antyruskich (!!).

Ta interwencja ruskich posłów o obronę ruskiej ludności — to szczyt perfidji ruskiej.

Uroszczenia niemców w Królestwie.

Korespondent „Słowa Polskiego“ z Łodzi donosi:

Niemcy wysłali do Petersburga deputacją, która miała się upomnieć o zadośćuczynienie następującym postulatom „wybranogo“ narodu:

1) zmiana ordynacji wyborczej do Dumy w ten sposób, ażeby niemcy z Królestwa otrzymali własne przedstawicielstwo na podobieństwo tego, jakie ma ludność rosyjska Warszawy i Chełmszczyzny;

2) zabezpieczenie interesów ludności niemieckiej w instytucjach samorządu lokalnego, który ma być w przyszłości w Królestwie zaprowadzony.

Deputacją przyjmował wice-minister spraw wewnętrznych Krzyżanowskij, autor obowięzującej obecnie ordynacji wyborczej do Dumy, a przyjąwszy ja bardzo łaskawie, wyraził żal, iż z żądaniem przedstawicielstwa w Dumie przychodzą tak późno; rząd byłby chętnie przy wypracowaniu aktu z 16 czerwca uwzględnił postulaty niemieckie, gdyż chodzi mu o najdalej idące zredukowanie reprezentacji polskiej.

Co do drugiego żądania niemców, p. Kryżanowskij odrzekł, że wprawdzie o samorządzie lokalnym w Królestwie przed upływem 4 do 5 lat nie będzie się jeszcze w konkretny sposób mówiło, to jednak już teraz może dać

zapewnienie, że prawa niemców zostaną w odpowindni sposób zawarunkowane i żywioł niemiecki zabezpieczony będzie przed majoryzacją.

Głupota „mężów stanu“, rządzących obecnie Rosją, jest doprawdy niebotyczną.

* **Walny wiec Straży,** który nie mógł odbyć się 8 bm., zwołujemy na **wtorek 12 bm. o godzinie 8 wieczorem** z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie, obór marszałka i ławników. 2) Sprawozdania przewodniczących sekcji, skarbnika i kierownika Biura. 3) Przemówienie p. redaktora dr. Marjana Seydy: „Straż“ wobec paragrafu językowego. 4) Wolne głosy.

O najliczniejszy udział mężów zaufania i członków „Straży“ prosi

Zarząd:

Józef Kościelski, prezes. Dr. Wł. Mieczkowski, sekretarz.

* **Wiece wyborcze** odbędą się dla powiatu chodzieskiego w dniu 17 bm. w niedzielę krótko po 2 po poł. w Chodzieżu; — dla pow. czarnkowskiego d. 27 b. m. w Czarnkowie. Na obu wiecach przemawiać będzie p. Walery Łebiński z Poznania. —

* * *

* **Wiec wyborczy** na powiat międzychodzki odbędzie się w Sierakowie w poniedziałek, dnia 11 maja o godzinie 10 i pół na sali p. Piekarka.

Napoleon Rutkowski,
prezes komitetu wyborczego na powiat międzychodzki.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat śmigielski odbędzie się w niedzielę, dnia 17 maja o godzinie 4 po południu na sali strzeleckiej w Śmiglu.

Porządek dzienny: 1) Zagajenie. 2) Ukonstytuowanie biura. 3) Sprawozdanie komitetu powiatowego. 4) Sprawozdanie kasowe. 5) Wybór nowego komitetu. 6) Wybór 6 kandydatów na posłów. 7) Wybór delegata i zastępcy. 8) Przemówienie poselskie.

Alfons Bréchan,
przewodniczący komitetu wyborczego na powiat śmigielski.

* * *

* **Walne zebranie** przedwyborcze na powiat kępiński odbędzie się w niedzielę, 17 maja w Kępnie na sali Domu Katolickiego.

Porządek dzienny: Sprawozdanie poselskie. Wybór kandydatów na posłów. Nauka o wyborach.

Komitet powiatowy.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat leszczyński odbędzie się w niedzielę, d. 17 bm. o godz. 4 po południu na sali p. Pieczyńskiego w Osiecznie. — O liczny udział uprasza Komitet powiatowy.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** na powiat koźmiński odbędzie się w Koźminie w niedzielę d 17 bm. o godz. 4 po poł. na sali hotelu du Nord. — O liczny udział wyborców prosi Komitet wyborczy powiatowy.

Doniesienie!

Zarząd Główny Tow. Czytelń Ludowych uchwalił:

1) aby odtąd wysyłać książki dla W. Ks. Poznańskiego tylko do komitetów powiatowych — dla Prus Zachodnich i Górnego Śląska tylko do delegatów lub komitetów powiatowych — a dla Prus Wschodnich i wychodźtwa do poszczególnych czytelni dopóty, dopóki i tam komitety powiatowe się nie utworzą.

2) aby nadal wysyłać do poszczególnych dzielnic tylko raz w roku i do W. Księstwa Poznańskiego w czerwcu do Prus Zachodnich i Górnego Śląska w lipcu, a dla Prus Wsch. i Wychodźtwa w sierpniu każdego roku.

3) aby w roku 1908 rozesłać książek tylko za sumę złożoną do ostatniego dnia miesiąca, poprzedzającego tę wysełkę.

Z uchwały tej wypływa dla komitetów powiatowych, względnie dla pp. delegatów lub poszczególnych czytelń obowiązek jak najprędszego zebrania i nadesłania składki do skarbnika T. C. L. p. dr. Kapuścińskiego, ulica Podgórna nr. 10 a.

Dr. Stefan Michalski,
Bibliotekarz Główny T. C. L.

Walne zebranie

Towarzystwa Schronienie Nauczycielek odbędzie się we wtorek, dn. 13 b. m. o godz. 5 po południu na sali Domu Katolickiego.

Porządek obrad:

1) Zagajenie.
2) Wybór Przewodniczącej.
3) Sprawodania a) sekretarki, b) skarbniczki i kasjerki, c) komisji rewizyjnej.
4) Wybór 1 członka Rady.
5) Komunikaty Zarządu.
6) Wnioski bez uchwał.

O liczny udział członków upraszamy.

Za Zarząd:

Michalina Motty, wiceprzewodnicząca.
Marja Halina Łebińska, sekr.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Rząd Alzacji i Lotaryngji ogłasza, że na wszelkich publicznych zebraniach wolno także używać języka francuskiego — wolno także przemawiać na zebraniach w innych językach n. p. włoskim.

— (Rozłam wśród liberałów niemieckich.) Walka stronnictwa wolnomyślnego z frakcją wolnomyślną w parlamencie niemieckim nie ustała jeszcze. Stanowisko frakcji, zajęte wobec paragrafu językowego w ustawie o zgromadzeniach publicznych, i wogóle cała polityka „blokowa“ posłów wolnomyślnych, całujących buty Bülowa, wywołała mianowicie w Niemczech południowych burzę polityczną. Objawem tego rozłamu między wyborcami a posłami jest między innemi odbyty w Norymberdze Zjazd delegatów bawarskiej partji ludowej, na którym przyjęto przeszło 100 głosami przeciw 12 uchwałę następującą: „Zjazd krajowy niemieckiej partji ludowej w Bawarji potępia stanowisko frakcji demokratycznej w parlamencie wobec paragrafu językowego, jako stojące w jaskrawej sprzeczności z zasadami demokracji. Zebranie odrzuca wszelką odpowiedzialność za tę politykę i oczekuje, że frakcja parlamentarna na przyszłość w sprawach tak niesłychanie ważnych nie poważmie decyzji, nie porozumiawszy się poprzednio z organizacją stronnictwa.

— „Nationalzeitung“ donosi, że na kongresie partji narodowo - liberalnej w Magdeburgu uchwalono odezwę wyborczą, w której znajduje się następujący ustęp o polityce tego stronnictwa względem polaków: „Jak dotychczas, tak i w przyszłości popierać będziemy wszystkie środki potrzebne wobec niebezpieczeństwa wszechpolskiego. Pragniemy żyć w spokoju z naszymi współobywatelami polskimi. (Obłuda!!) Ale jeżeli pokoju tego nie można uzyskać inaczej, jak przez walkę, pozwolimy na wszelkie środki, konieczne do przeprowadzenia silnej i celowej polityki na kresach wschodnich.“ — W dyskusji nad redakcją odezwy wyborczej zabrał głos poseł narodowo-liberalny, Friedberg i między innemi tak się wyraził o polityce przeciwpolskiej: „Stronnictwo narodowo - liberalne popierało politykę jedynie jako politykę obronną. Nie łatwo nam było zdecydować się na wywłaszczenie. Jednakże, gdyby to nawet nie miało wystarczyć, stronnictwo narodowo-liberalne gotowe jest dostarczyć rządowi wszelkich środków, aby podyktować pokój, jeżeli dobrowolnie na niego polacy się nie zgodzą.“

— Parlament niemiecki odroczył się w czwartek. Pomimo, że na porządku obrad było 22 przedmiotów, posiedzenie trwało tylko 2 i pół godziny.

— W Liebenbergu konfrontowano księcia Eulenburga z obciążającymi go świadkami. Książę Eulenburg wypiera się wszelkiej z nimi znajomości. Mimo tych zaprzeczeń przewieziono księcia do szarytek w Berlinie, gdzie pozostawać będzie pod nadzorem jako więzień.

Portugalja. Król Manuel ułaskawił wielu politycznych przestępców. Od ułaskawienia wyłączeni wszyscy, którzy w królobójstwo są wmieszani.

Serbja. Białogród. Wielkie wrażenie wywarła tu pogłoska o nowym wybryku księcia następcy tronu Jerzego. Książę miał zabić w uniesieniu jednego z szeregowców gwardji. Szczegółów brak.

Z zaboru rosyjskiego. W mieszkaniu zwrotniczego Lubeckiego w Zembkowie odkryła policja znaczny skład broni i nabojów. Lubeckiego wraz z rodziną aresztowano. Przypuszczają, że Lubecki należy do tajnej bandy terorystów.

Galicja. (Spisek na życie metropolity Szeptyckiego). Na murach miasta Lwowa ukazały się afisze ruskie z tym napisem, wydane przez wychodzące od niedawna trzy razy w tygodni ukraińskie pismo „Narodne Słowo“, organ metropolity Szeptyckiego, a zapowiadający tę sensacją w następującym numerze tego pisma. Numer ów podający szczegóły projektu „zamachu“, jaki miał być dokonany zapomocą bomby, został skonfiskowany z powodu treści jego, jak też i innych artykułów, mających cechy prowokacyi.

— Objęcie rządów namiestniczych przez dr. Bobrzyńskiego. W środę przed południem namiestnik Bobrzyński przyjął urzędników namiestnictwa i przemówił do nich, zaznaczając przedewszystkiem, że od podwładnych spodziewać się będzie gorliwości, rozwagi, spokoju i bezstronności. Oświadczył następnie, że zamierza przeprowadzić szereg reform wewnętrznych, mających na celu powiększenie sprawności administracji.

Austrja. Cesarz austrjacki przyjmował w swym pałacu w Schönbrunnie pod Wiedniem życzenia składane mu przez książąt i królów z okazji 60 letniego jubileuszu swego panowania. Właściwa rocznica przypada na 2 grudnia tego roku. Imieniem książąt rzeszy niemieckiej przemawiał niemiecki cesarz Wilhelm. Sędziwy cesarz Franciszek Józef odpowiedział na przemowę cesarza niemieckiego. Następnie odbył się bankiet, w czasie którego znowu wygłoszono toasty. Przed pałacem blisko 6600 śpiewaków wykonało śpiewy chórowe. — Udział publiczności w uroczystości był ogromny.

Austro-Węgry. Wielki Waradyn, 7 maja. W lesie, w pobliżu Fugi Wasarheli, 200 wołochów, robotników leśnych, napadło na stu pracujących w lesie robotników węgierskich. Podczas bójki 3 robotników odniosło rany śmiertelne, a 15 ciężkie. Przybyła na miejsce zajścia żandarmerja aresztowała 20 przywódzców napaści.

Z angielskich Indji. Zdaje się, że rozruchy wśród afganów słabną.

164

Wielki los.

Przekład z francuskiego.

(Ciąg dalszy.)

XXXVIII.

Dyrektor zmierzył Adrjana od stóp do głów i wziął bilet od niego.

Był to rzeczywiście nr. 7,979,999.

— A to coś szczególnego!... gdzie pan kupiłeś ten bilet?

— Nie kupiłem go — odrzekł Couvreur — dostałem go.

— A... dostałeś go pan?

— Tak, panie dyrektorze.

— A od kogo, łaskawy panie?

— Co to pana obchodzić może, to do mnie należy chyba, mam bilet w ręku, to wystarcza.

— Jak się pan nazywa?

— Adrjan Couvreur.

— Czem się pan zajmuje?

— Jestem malarzem dekoratorem.

— Gdzie pan mieszka?

— Na wyspach świętej Katarzyny w Creteuil.

Odpowiadał głosem pewnym, wyrażał się jasno; nie zdradzał najmniejszego zaambarasowania — patrzył śmiało, a pytania, na jakie odpowiadał, nie wzbudzały w nim najmniejszej obawy.

— Proszę księgę regestrową — rzekł dyrektor i wziąwszy bilet wypłacony rano Joubertowi, zaczął porównywać go z biletem Couvreura.

Były najzupełniej podobne.

— To szczególne — mówił, otwierając regestr i porównywając go z pierwowzorem — co znaczy nazwisko Estival, wypisane po drugiej stronie biletu? — dodał, pokazując Adrjanowi podpis zmarłego Joachima.

— Nie wiem tego, proszę pana.

— Osoba, od której jak pan powiadasz, otrymałeś ten bilet, inaczej się nazywała?

— Inaczej, proszę pana.

— Niechaj no pan siada i zatrzyma się chwileczkę.

I dawszy znak urzędnikom, dyrektor wyszedł z gabinetu.

Adrjan nic a nic nie rozumiał, co się dzieje, tylko niecierpliwiła go ta powolność.

Upłynęło z dziesięć minut. Drzwi się otworzyły i wszedł dyrektor. Nie sam jednakże. Towarzyszył mu komisarz policji w szarfie i dwóch agentów.

Komisarz przystąpił z dyrektorem do biurka, przypatrzył się obu biletom z jednym i tym samym numerem, porównał je z odcinkiem oryginału, zauważył, że jeden i drugi doskonale się z nim zgadzały.

— Niezawodnie, że oszustwo — szepnął — ale który z dwóch biletów jest fałszywy? Sam pan bodaj nie jesteś tego pewnym.

— Nie.

— Poślę natychmiast jednego z moich agentów, aby uprzedzić prokuratora rzeczypospolitej i naczelnika służby bezpieczeństwa. Co do tego młodego człowieka, to zatrzymamy go do przybycia tych panów.

I komisarz poszedł i wydał po cichu rozkaz jednemu ze swych agentów, który też zaraz się oddalił.

— Czekam, panie dyrektorze — zawołał — a jest mi bardzo pilno.

— Trzeba jednakże jeszcze poczekać — odrzekł komisarz.

— Ale przyszedłem odebrać główną wygraną.

— Zanim ją pan odbierzesz, musisz się wytłomaczyć prokuratorowi rzeczypospolitej.

— Ja prokuratorowi? ja? — zawołał zdziwiony Adrjan.

— Pan, pan, szanowny panie.

— Co to znaczy?

— To znaczy, że bilet, jaki pan przedstawiasz dla podniesienia głównej wygranej, jest prawpopodobnie fałszywy, bo ta wygrana została już dziś rano zapłaconą.

Couvreur zbladł.

— Zapłaconą? to niepodobna!

— Jednakże tak jest. Patrz pan.

I dyrektor pokazał mu bilet Jouberta.

— Ależ to bilet fałszywy! — oświadczył Couvreur.

— Albo ten, albo pański — odrzekł komisarz — do pana należy wyjaśnienie.

— Przecie mnie pan nie posądza, jak się spodziewam — mówił z przerażeniem młody człowiek.

— Tak samo nie mogę pana oskarżać jak i właściciela pierwszego biletu. Ale muszę pana zatrzymać do przybycia prokuratora rzeczypospolitej. Jesteśmy wobec niezaprzeczonego oszustwa. Jeden z tych biletów jest fałszywy. Chcemy wiedzieć, który mianowicie?

— To okropne, panie!

— Co panu szkodzi mała zwłoka?

— Opóźnienie stanie się przyczyną wielkiego dla dwojga osób nieszczęścia! Bilet ten został mi danym, przysięgam panu. Niepodobna, ażeby był fałszywym. Pięćkroć sto tysięcy franków, jaki przedstawia miały mi posłużyć dziś wieczór do ocalenia tej, od której go otrzymałem. Każda minuta zwłoki, grozi mi klęską okrutną.

— Jakąś nieprawdopodobną opowiadasz nam pan historją? — zauważył komisarz — to pięćkroć sto tysięcy franków, jakich pan żąda, miały posłużyć do ocalenia osoby, która, jak pan powiadasz, dała panu ten bilet?

— Tak jest, panie — chociaż pan temu nie wierzysz, tak jest, mówię najświętszą prawdę.

— Jak to?

— Ta osoba, to młoda panienka, była biedną i bez rodziny. Odnalazła swoją matkę i ma prawo odziedziczenia ogromnego majątku spadkowego, ale ani matka ani córka nie posiadają sumy potrzebnej na zapłacenie skarbu za przepisanie tytułu własności. A ogromna to suma, bo wynosi czterysta dwadzieścia pięć tysięcy franków. Gdyby jej nie zapłaciły, spadek, trzy miljony pięć kroć sto tysięcy franków, przeszedłby na własność miasta Algieru, według woli wyrażonej w testamencie zapisodawcy. Znalazł się człowiek bogaty i chciwy, który zgodził się na założenie opłaty, ale pod warunkiem, że młoda sukcesorka zaślubi jego syna. I biedne dziecko poświęca się, dla zapewnienia spokojnej starości swojej niewidomej matce. Kontrakt ślubny dzisiaj się podpisuje. Gdym się o tem dowiedział, że na bilet Klary padła wielka wygrana, o małom nie oszalał z radości! Wygraną tą spodziewam się zanieść dziś wieczorem — a wtedy zerwałaby nienawistny związek, do którego ją zmuszono! (C. d. n.)

Subhasty.

Dnia 11 bm. na sądzie w Rawiczu o godz. 10 posiadłość zap. Ziemlin nr. 16 i 30 Łukasza Wrzalika w obszarze 1,57,60 ha.

Dnia 12 bm. na sądzie w Bydgoszczy o godzinie 11 gospodarstwo zap. Czarnowko nr. 21 Feliksa Płotnickiego w obszarze 3,42,20 ha.

Dnia 12 bm. na sądzie w Gnieźnie o godz. 10 gospodarstwo zap. Pyszczynek nr. 13 Franciszka Wołyńskiego w obszarze 8,42,90 ha.

Dnia 12 bm. na sądzie w Witkowie o godz. 10 i pół gosp. zap. Brückenfelde nr. 36 Józefa Rychwalskiego w obszarze 8,65, 53 ha.

Dnia 12 bm. na sądzie w Wolsztynie o godz. 9 gosp. zap. Blenke nr. 65 i 80 Marcina Borowczaka w obszarze 5,95,14 ha.

Dnia 14 bm. na sądzie w Inowrocławiu o godz. 10 obsada zap. Szymborze nr. 331 Jakóba Szymandery w obszarze 13,50 ar.

Dnia 14 bm. na sądzie w Inowrocławiu o godz. 10 i pół posiadłość zap. Dombrowken (Dombrowka) nr. 96 wdowy Berty Ebert ur. Mahnke w obszarze 4.66,20 h.

Dnia 14 bm. na sądzie w Poznaniu o godz. 9 posiadłość zap. Poznań-Wilda nr. 228 Wojciecha Krych w obszarze 13,54, ar. oszac. do podatku na 12 800 mk. dochodu

Dnia 14 bm. na sądzie w Bydgoszczy o godz. 10 i pół posiadłość zapisana Schwedenhöhe nri 396 i 397 Józefa Kuśnierza obszarze 14,89 ar.

Dnia 14 bm. na sądzie w Kościanie o godz. 9 i pół gospodarstwo zap. Głerlachowo nr. 15, 48, 71, 95 i 142 Franciszka Kustosza w obszarze 15,56,67 ha.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 9-go maja 1908.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

* **Wielkopolskie karty z pelikanem** sztuka 10 fen. są do nabycia wszędzie tam, gdzie się sprzedaje telegramy gratulacyjne.

* **Poseł do ludu polskiego.** Abonentów na prowincji prosimy, by się po „Posła“ zwracali bezpośrednio do administracji Katolika (Bytom — O.|Schl.) Administracja pisma naszego sprzedawać będzie „Posła“ tylko odbiorcom na miejscu.

* **Biuro** informacyjne Polskiego Centralnego Komitetu wyborczego i Biuro „Straży“ przy Alejach nr. 18, jest otwarte codziennie rano od 10—1, po południu od 4—6, w niedzielę i święta od 12—1. Adres: Dr. Tadeusz Jaworski, Poznań—Posen. Telefon 1640, tylko w godzinach od 10—1 i 4—6. — Prosimy o nadsyłanie wiarogodnego materjału jako to: zakazów i rozporządzeń policyjnych i administracyjnych, nadużyć komisarzów, landratów i urzędników stanu, akt sądowych i wyroków itp. — dla użytku posłów naszych.

* **Wiec „Straży“** zapowiedziany na wczoraj południe na salę Bazaru nie odbył się z powodów nieprzewidzianych. Sala była zapełnioną, głównie dopisała prowincja. Ten sam wiec odbędzie się za to w przyszły wtorek, dnia 12 maja rb. na tejże sali Bazarowej wieczorem o godz. 8.

* **Poznań.** (Urząd stanu cywilnego z dnia 7-go 1908 r.) Zapowiedzie: Robotnik M. Majewski M. Maluszewską. Rzeźnik A. Kozlecki z A. Jaworską. Mistrz stolarski R. Matelski z W. Dutkiewicz. Szafner pocztowy Fr. Ziewitz z G. Lange. — Urodziny. Syna: Rzeźnik Jan Przybył. Kupiec J. Młynkiewicz. Mistrz krawiecki P. Riedel. Robotnik J. Otocki. Woźnica Jan Siebert. Stolarz T. Elbanowski. Robotnik K. Knasiecki. Zapalacz latarń J. Steinke. — Córkę: Robotnik W. Bartelt. Krawiec A. Augustyniak. Garncarz Ign. Bączyński. Ślusarz M. Lochyński. Malarz W. Skąpski. Strażak P. Schlecht. — Umarli: Wdowa J. Kubicka ur. Lenartowska 80 lat. Inspektor gospodarczy J. Wiczyński 79 lat. O. Mewes 69 lat. Wdowa J. Ostrowska ur. Piotrowska 65 lat. B. Zellner 2 lata 1 mies. 19 dni. Janina Kędziora 1 rok 2 mies. 27 dni. Z. Radza 1 rok 1 mies. 8 dni. L. Gierczyk 3 mies. Dorota Haidrych 21 dni. Zdz. Żytkowiak 2 m. 15 dni. Zamężna H, Śmigielska ur. Gaj 47 lat.

* **Poznań.** W czwartek po południu powstał ogień w śmietniku stojącym w sieni domu przy ulicy Wodnej, narożnik ul. Klasztornej. Od ognia tego zajęły się schody, prowadzące do góry. Straż ogniowa pożar ugasiła.)—(Nadburmistrz miasta naszego p. dr. Wilms powrócił z urlopu i objął wczoraj na nowo swe urzędowanie.)—(Celem zapobieżenia nieszczęśliwym wypadkom i pożarom, ostrzega prezes policji, aby rodziće udający się na robotę poza dom, zamknęli dokładnie napalone piece odnośnie czynili je niedostępnemi dla dzieci pozostałym samemi w domu, oraz usunęli materjały łatwo palno szczególnie zapałki.

* **Poznań.** Policja skonfiskowała pocztówki, przedstawiające nowy wóz Drzymały.

* **W niedzielę,** dnia 3 maja zginął kołowiec z doliny św. Jańskiej, który nosi numer fabryczny 97365 i markę „Tadellos.“ Ktoby wiedział, gdzie się znajduje, proszę podać na policją.

* **Księga adresowa** kupiectwa i przemysłu polskiego. Z powodu znacznych trudności przy zbieraniu materjału statystycznego przeciągnęło się wydawanie „księgi adresowej.“ Obecnie znajduje się już w druku i wykończoną zostanie w ciągu lata. Cały dział ogłoszeń powierzyliśmy p. A. Gustowskiemu, zarówno na prowincji jak i w mieście Poznaniu. Wszystkich kupców i przemysłowców, którzyby w „księdze adresowej“ chcieli podać swe ogłoszenia, prosimy zgłosić się najpóźniej do końca bm. p. adr.: „Kupiec“, Poznań-Posen.

Sekcja ekonomiczna „Straży.“

* **Biuro informacyjne** wieca dla kobiet będzie otwarte dziś od godz. 5 do 10, — i jutro w niedzielę od 9 do 11 i pół przed południem w Czytelni dla kobiet, św. Marcin 9 i 10.

* **Egzamin w podkuwaniu koni** przed rządową komisją egzaminacyjną w Poznaniu odbędzie się 26 czerwca o godz. 8 rano. Zgłaszać się trzeba do egzaminu co najmniej cztery tygodnie przed pomienionym terminem do przewodniczącego komisji radzcy weterynarskiego pana Heynego w Poznaniu.

* **Zwracamy uwagę** czytelników naszych na ogłoszenie w dzisiejszym numerze teatru żywych fotografji pana Rzaniaka, rodaka naszego, przy placu Piotra nr. 4 i polecamy go względom publiczności.

* **Majętność rycerska** Nowawieś pod Miłosławiem, 1800 mórg obszaru, dotychczasowa własność p. Baranowskiego, przeszła na własność Domu Bankowego Drwęski & Langner (Marcin Biedermann) w Poznaniu. Nowawieś będzie rozparcelowaną pomiędzy przyległych gospodarzy. Bliższych wiadomości dowie się czytelnik z ogłoszenia, które równocześnie zamieszczamy. Kto ma chęć kupienia ziemi i grosz po temu, ten niech się nie ociąga i zawczasu zaopatrzy się w posiadanie ziemi, gdyż hakatyści pracują już nad tem, by z jesienią ukuć nowe prawo, zakazujące w przyszłości wszelką dalszą parcelacją majątków. Niech więc każdy, kto może korzysta z okazji i dokupi ziemi dopóty jeszcze czas.

* **Ważne!** Od dłuższego czasu daje się uczuwać brak uczni w różnych zawodach rzemieślniczych. W tym celu dla bliższego porozumienia i wymówienia się z rodzicami, zaprasza niżej podpisane Towarzystwo Ojców Matki i Opiekunów na wiec w poniedziałek, dnia 11 maja o godzinie 8 na sali p. Gollanna, ulica Wilowa nr. 71, w miejsce nie odbytego wieca w ubiegłą niedzielę. — Wszystkich tych, którym sprawa przemysłu naszego, a tem samem dobrobyt ekonomiczny na sercu leży, prosimy o liczne przybycie. Nadmienić wypada, że to ostatnie publiczne zebranie na Wildzie, na którem wolno nam będzie jeszcze obradować w ojczystym języku. Przemawiać będą pp. dr. Hącią, redaktor Krayna i prezes Związków zawodowych Nowicki.

Zarząd

Towarz. Przemysłowców na Wildzie.

* **Ceny wieprzy** zaczynają znowu iść w górę, jakkolwiek dotąd tanie nie były. Na 12 głównych rynkach wieprzowych w Niemczech, ceny poszły w górę w ostatnich dniach, podczas gdy na trzech innych wielkich rynkach wieprzowych ceny zostały niezmienione. Także na rynkach zagranicznych ceny wieprzowe mają dążność zwyżkową.

* **Na cel dobroczynny.** W niedzielę 17 maja odbędzie się na Wzgórzu świętego Łazarza zabawa latowa na rzecz rozpoczętej już budowy Ochronki i żłóbka w Górczynie. Wiemy dobrze, jakiej doniosłości są powyższe instytucje, mianowicie w dzisiejszych chwilach, to też liczymy na pewno, że udział w zabawie będzie ogólny, by nam pomódz w wykonywaniu tak trudnego zadania. Bliższe szczegóły podamy później.

Zarząd Tow. Pań św. Wincentego a Paulo na św. Łazarzu.

* **Pisemka** o szkodliwości picia napojów alkoholicznych rozdawane będą z rozporządzenia ministra kultu przy tegorocznem szczepieniu ospy małym dzieciom.

* **Winiary.** Regencja potwierdziła wybór kupca Władysława Litkowskiego na kasjera tutejszej gminy.

* **Skoki.** P. Sopanowska sprzedała na tutejszym targu krowę za 170 marek. Była pewną, że włożyła pieniądze do kieszeni, tymczasem okazało się, że musiała je włożyć obok i pieniądze owinięte w płótno wypadły na ziemię. Dotąd nie ma śladu zguby.

* **Czerniejewo.** W dobrach czerniejewskich pokazują się znów dziki. W tym tygodniu borowy jednego zastrzelił. W dominium Sokołowo spalił się w poniedziałek chlew.

* **Śrem.** Przy młóceniu parówką dostał się mistrz kowalski i maszynista Stefan Kryślak z Runowa lewą ręką w elewator, który mu też cała rękę aż do ramienia wyrwał.

* **Kiszkowo.** Tutejszy dom proboszczowski, który policja przed dwoma laty uznała jako grożący zawaleniem, będzie nowoodbudowany. Rejencja ponosić ma dwie trzecie, a gmina jedną trzecią część kosztów. — Obowiązki kapłańskie pełni dotąd X. prob. z Wronczyna. Po ukończeniu probostwa dostanie Kiszkowo własnego księdza proboszcza.

* **Żnin.** Nieruchomości kupca Spornego sprzedane będą na sądzie w Żninie dnia 16 czerwca rb. Nieruchomość pani M. Głogowskiej w Gałęzewku zaś dnia 20 czerwca rb. o godzinie 11 przed południem w tym samym sądzie.

* **Żnin.** Ceny za wieprzowinę znacznie podskoczyły. Za tuczne świnie płacą obecnie 42 marki za centnar, dotąd co najwyżej płacono 33—36 mk.

* **Inowrocław.** Zastrejkowali mularze zatrudnieni przy odbudowaniu cukrowni w Janikowie. Strejk wywołały dyferencje zarobkowe.

* **Pakość.** Z okazji odpustu niedzielnego wysłano stąd do Inowrocławia nadzwyczajny pociąg osobowy, lecz maszyna wykoleiła się jeszcze na dworcu. Musiano sprowadzić inną z Inowrocławia. — W posiadłości kolonizacyjnej, Słaboszewku, spaliły się stodoła, owczarnia i stajnia, ogień powstał przez zbytnie rozgrzanie się sieczkarki. Szkodę pokrywa zabezpieczenie.

* **Bydgoszcz.** Pierwszy nauczyciel Sętkowski w Wierzchucinie otrzymał od rejencji 100 marek za popieranie (Förderung) niemieckiej nauki.

* **Złotowo.** Patronem tutejszej kaplicy św. Rocha jest miasto, mimo to rada miejska nie chciała płacić dokładek patronackich na reparacje kaplicy, Przyszło z powodu tego do procesu i gmina katolicka wygrała, musi zatem miasto zapłacić 6 do 9 tysięcy marek.

* **Mikstat.** Na zeszłą niedzielę zwołał X. Jadomski na salę Warszczyńskiego w Kotłowie zebranie przedwyborcze. Zebrało się około 170 osób. W chwili gdy X. Jadomski rozpoczął mowę i potrącił o ustawę wywłaszczającą, wzywając zebranych do spokoju, komisarz dozorujący p. Goecking zebranie rozwiązał.

* **Świętowanie 1 maja** ukarali rozmaici pracodawcy. I tak w Berlinie oddalono z pracy 3000 pracowników w drzewie i 500 w metalu. W Neumünster wydalono 1000 robotników, w tem 594 garbarzy. W południowych i południowo-zachodnich Niemczech wydalono na 3—8 dni aż 29 tysięcy robotników.

* **W Londynie** jak wiadomo nie brak ni omnibusów ni tramwaji. Prawie każda ulica posiada linją. Pomimo tego ruch jest tak wielki, zwłaszcza w godzinach rannych i wieczornych, że często trzeba stać długą chwilę, zanim znajdzie się wolne miejsce we wozach. Wśród naturalnego tłoku nie obejdzie się i bez popychań, co zwłaszcza płci pięknej niebardzo jest przyjemnem. Aby uchronić panie od szturchańcy i ścisku postanowił zarząd miasta Londynu zaprowadzić na wszystkich linjach wagony żeńskie, do których nie wolno wsiadać mężczyznom.

* **Japońskie reklamy.** Trudno o coś kwiecistszego nad reklamy w Japonji. Pomysłowość w tym względzie jest niewyczerpana. Pewne pismo francuskie podaje kilka wyciągów z ogłoszeń dziennika wychodzącego w Tokio: Nasze towary wyprawiane są z szybkością kuli armatniej. Nasz nadzwyczajny papier jest tak mocny, jak skóra słoniowa. Nasze paczki opakowywane są z taką troskliwością, jaką nowożeniec ma dla swej ukochanej oblubienicy. Raczcie wejść do naszego sklepu — będziecie przyjęci tak że po wyjściu tęsknić za nami musicie; nasi kupczycy są tak uprzejmi, jak ojciec, który chce wydać córkę za mąż bez posagu. Będziecie zawsze tak przyjęci, jak gdybyście byli promieniem słońca, ukazującym się po dziesięciu dniach pochmurnych.

* **Kalendarz.** Niedziela, d. 10 maja rb. Brunono b. Wschód słońca o godz. 4 minut 15, zachód o godz. 7 min. 39.

Poniedziałek, dnia 11 bm. Mamerta b.

Ruch w Towarzystwach.

— Miesięczne zebranie Stow. Drukarzy Polskich odbędzie się dziś o godz. 8 i pół wiecz. w zwykłym lokalu posiedzeń.

— Wycieczka Kółka Śpiewu katol. Tow. Rzemieślników polskich odbędzie się w niedzielę, dnia 10 bm. do ogrodu „Dom Szwajcarski,“ p. Świtalskiego przy drodze dębińskiej. Punkt zborny o godz. 5 i pół rano.

— Wycieczka filji stolarzy i pracujących w drzewie odbędzie się w niedzielę do Urbanowa. Punkt zborny kaponiera o godzin. 5 rano.

— Zwyczajne zebranie katol. Tow. Rzemieślników polskich odbędzie się w poniedziałek, wiecz. o godz. 8 i pół na sali Domu Katolickiego.

— „Wyzwolenie.“ Zebranie Tow. zupełnej wstrzemięźliwości od napojów alkoholowych odbędzie się w niedzielę na sali Dominikańskiej wiecz. o godz. 8.

— Poznański Klub Cyklistów. Szanown. członkom przypominamy, iż w niedzielę, dnia 10 bm. odbędzie się wycieczka do Kościana, Wyjazd o godz. 8 rano z lokalu p, Miśkiewicza, Stary Rynek.

— Oddział kołowników „Sokoła“ wildeckiego. W niedzielę odbędzie się wycieczka do Kobylegopola. Wyjazd o godz. 2 i pół od p. Szpotańskiego.

— Wycieczkę ranną urządza Tow. Przemysłowe „Sobieski“ w niedzielę do Doliny świętojańskiej. Punkt zborny przy Bramie Kaliskiej o godz. 5.

— Zwyczajne zebranie Towarzystwa polsko-katol. Terminatorów pod wezw. św. Alojzego w Poznaniu odbędzie się w niedzielę o godz. 6 w domu św. Józefa.

— Tow. Młodz. polsko-katol. w Jerzycach urządza w niedzielę wycieczkę do Starołęki. Punkt zborny brama Dębińska o godzinie 2 po południu. — W razie niepogody zebranie o godz. 5.

— Zwyczajne zebranie Tow. Przemysłowców w Jerzycach odbędzie się w poniedziałek o godz. 8 i pół wiecz. w lokalu u pana Marcinkowskiego.

— „Dźwignia,“ Tow. Przemysłowe na św. Łazarzu odbędzie swe zebranie w poniedziałek, o 9 godz. w lokalu posiedzeń, przy ul. Augusty 3.

— Główna. Zebranie filji robotniczej odbędzie się w niedzielę o godz. 5 na sali p. Andersza, ul. Główna 16.

— Walne zebranie Kółek rolniczych powiatu średzkiego południowego, odbędzie się w Środzie, dnia 10 bm, o godz. 4 po południu na tak zw. „Plantaży,“

St. Milewski, wicepatron.

Od Redakcji.

— Panu J. W. w H. donosimy. że obrazy takie nabyć można w firmie Nowicki & Grünastel w Poznaniu przy placu Wilhelmowskim.

— Panu N. 100 Wielichowo. Przewodniczącą Pomocy Naukowej dla dziewcząt jest pani profesorowa Jakowicka, ul. Ogrodowa 13 (Gartenstr. 13) Poznań.

— Panu St. St. w Poznaniu donosimy. Uprawnione do korzystania z tego funduszu są także i polki. Podanie należy zrobić do magistratu miasta Poznania, naturalnie w języku niemieckim.

Wiadomości handlowe.

Poznań, dnia 7 maja 1908 r.
(Urzędowe sprawozdanie miejskiej komisji targowej na targu zbożowym).

Za 100 kilogramów:

	towar piękny	średni	pośled
Pszenica	21,80	20,90	20,10
Żyto	18,70	17,60	16,—
Jęczmień	15,60	14,60	13,60
Owies	15,60	14,90	14,40

Wrocław, dnia 6-go maja 1908 r.

	dobry tow. najw. cena	dobry tow. najn. cena	średni tow. najw. cena	średni tow. najn. cena	pośl. towar najw. cena	pośl. towar najn. cena
	mr.	mr.	mr.	mr.	mr.	mr.
Pszenica biała	22,—	21,40	21,30	20,40	20,30	19.90
„ żółta	21,90	21,30	21,20	20,30	20,20	19,80
Żyto	19.70	19.10	19.—	18,60	18.50	17.60
Jęczmień	15.—	14,80	14,70	14,40	14,30	14,—
dla brow.	17,—	16,50	16,40	15,50	—,—	—,—
Owies	15.70	15.2	15,10	14.60	14.50	13.70
Groch Wikt.	24,—	23,—	22,—	21,—	20,—	19,—
Groch mały	20,50	20,—	18,80	17,80	17,—	16.—

Bydgoszcz, dnia 6-go maja 1908. (Sprawozdanie Izby handlowej). Pszenica niezam., nieper. najmniej 128 funtów holend. wagi 219 mk., gorszy gatunek niżej notowania. — Żyto niezmien., dobre, zdrowe, najmniej 121 funtów holenderskiej wagi 188 marek, najmniej 118 funtów holenderskiej wagi 185 marek, lżejszy gatunek —00— marek. — Jęczmień dla młynarzy 142—146 marek. — Jęczmień dla browarów 146—154 marek. — Groch na paszę 16 do 174 marek, do gotowania bez interesu. — Owies 141—150 marek. Ceny ustanowiono loco Bydgoszcz.

Fabryka papierosów i tureck. tytuni „WULKAN“
I. F. J. Komendziński w Dreźnie
zwraca Szanownym Amatorom łaskawą uwagę na swoje papierosy i tureckie tytunie, które we wszystkich główniejszych odnośnych handlach są do nabycia.

W czwartek, dnia 7 b. m. o godzinie trzyćkwadranse na 6 rano zakończył żywot doczesny po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami nasz najukochańszy ojciec ś. p.

Jakób Wiczyński

przeżywszy lat 79. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, o godzinie 5 po południu z zakładu Sióstr Miłosierdzia przy placu Bernardyńskim na cmentarz św. Marciński o czem donoszą znajomym strapione **dzieci.**

Na żałobę

Kapelusze, Suknie, Bluzki, Materye czarne, Krepy

poleca w wielkim wyborze i tanich cenach

K. Ignatowicz,

Poznań, Stary Rynek 67|69.

Zamówienia na kapelusze i suknie żałobne wykonuję w 24 godzinach. 5940

Baczność! **Baczność!**

Kto nie widział

jeszcze najładniejszych obrazów **w żywych fotografiach,** może je teraz zobaczyć

w Kinematografie Plac Piotra 4

najlepiej i najdogodniej urządzonym ze wszystkich. 2422

O łaskawe poparcie prosi

Dyrekcya, W. Rzaniak.

Wina czerwone słodkie

(Medicinal Blutwein)

polecane specyalnie dla cierpiących na brak krwi ofiaruje za oryginalną butelkę **mk 1,50**

Hurtowny handel win

A. Glabisza

Poznań, Stary Rynek nr. 42.

N. B. Przy odbiorze więcej butelek znacznie taniej. Wszelkie wysyłki na prowincyą franko. 2394

Nie kupujcie raz taniej!!

na cały świat wysełam zegarki z **5**-let. **piśmienną gwarancyą,** i już **dokładnie obciągane** i na minutę **uregulowane.** Dowodem liczne z całego świata zamówienia i podziękowania. — Kto nie kupi, toć trudno, sam sobie szkodzi.

Zegarek cyl. nikl. kluczykowy 6 kamieni	**5**,40 M.
Zegarek cyl. nikl. klucz. 6 kam. 2 złocone brzegi	**5**,90 „
Zegarek pryma werk, 6 kamieni 2 złocone brzegi	**7**,75 „
Zegarek pryma czysto-srebrny 6 kamieni, 2 złocone brzegi	**9**,85 „
Zegarek pryma masyw, czysto srebrny, 10 k., 2 zł. brzegi	**11**,75 „

Najpiękniejsze z wizerunkiem **Matki Boskiej** bardzo trwałe, i ciężkie, masyw czysto srebrne zegarki na 10 kamien., 2 złote brzegi, pryma werk już po **12**,00, **14**,00, **16**,00 mk. Nikl. rem. bez gwarancyi zegarki po 2,35, 2,95, 3,50 mk., czarne stalowe mk. 4,20, Budziki po mk. 1,85 **Cenniki** około 3000 illustracyi na zegarki, łańcuszki, pierścienie oraz noże, brzytwy, kosy, rewolwery, portmonetki, harmoniki, skrzypce, flety, klarnety wysyłam kardemu **darmo i franko.**

Adr.: **M. Danecki, Poznań**

Posen, Bismarkstr. nr. 2.

Jedyna

Jeneralna ajentura i główny skład

S. Zychliński

w Poznaniu. 5006

Cygara w największym wyborze.

Am **Montag, d. 6 Juli 08** und an den folgenden Tagen findet in der **städtischen Pfandleihanstalt,** Ziegen- u. Schulstrassen - Ecke, die

Auktion

der zurückgestellten und verfallenen Pfänder von No. 23930 bis einschl. 30439 statt. Der Verkauf von Brillanten, Gold - und Silbersachen, ist auf Donnerstag, den 9., Freitag, den 10. u. Montag, den 13. Juli 1908 festgesetzt. Die hierbei erzielten Ueberschüsse unter 30 M. sind bis zum 31 October 1908, diejenigen über 30 M. bis zum 20 September 09 gegen Vorzeigung der Pfandscheine in der Pfandleihanstalt abzuheben, widrigenfalls sie dem Reservefonds überwiesen werden.

Posen, den 22. April 1908.

Die Pfandleihanstalts-Deputation. 2365

Koszykowe fotele najnowszy rodzaj po 6,30 M. i 7,20 mk. Taki podarunek ucieszy każdego. Sprowadz. wprost z fabryki mebli koszyk. 2307

Julius Tretbar, Grimma 477.

Wyszynk wina

na szklanki

z niemieckiej centralnej „Bodegi"

wprost z beczki

jak:

Porter, Sherry, Madeira, Malaga, Vermouth, oraz **słodkie górno-węgierskie**

poleca 2296

Roman Gronwald.

w Oberży Klonowo.

Rzadka sposobność!

Hotel z destyl.

w bardzo ożywionem mieście i bogatą polską okolicą jest kamienica połączona z hotelem i detaliczną destylacyą z wielkiemi obszernymi pokojami 20 łóżek dla podróżujących, wielkie sklepy, szopy, stajnia na 150—200 koni, wielkie podwórze, około 3 mórg pięknego koncertowego ogrodu, kręgielnią, bardzo wielką salą, w całem zabudowaniu elektr. oświetlenie. Kamienica budowana odpowiednio najnowszemu czasowi, w tejże znajdują się 2 składy garderoby i kolonialk. Prócz destylacyi i hotelu pomieszkania i. t. d. przynosi dzierżawy rocznej 4000 m. Obrotu rocznego 150,000 m. jest z powodu choroby właściciela i niepotrzeby do sprzedania. Cena kupna 130,000 m., wpłaty 15—20,000 m. reszta stała hipoteka. Zgłoszenia uprasza 2374

J. Sowiński,

Ostrowo, Bez. Posen

Bahnhofstr. 26.

Od 30 lat istniejący

skład garderoby,

płótna i towar. krótkich

z stałą wiejską klientelą, wraz z domem, nadającym się na handel zboża, bydła i produktów, w mniejszem mieście przy dwóch stacjach kol. położ., na Dolnym Śląsku od października lub prędzej do sprzedania. Oferty uprasza się przesłać pod nr. **2420** do ekspedycyi Wielkopolanina.

Baczność! **Baczność!**

Dobrze prosperujący, staro zaprowadzony 2423

interes wiktualny

z maglą i z dogodnem mieszkaniem w górnej części miasta jest pod bardzo korzystnemi warunkami do objęcia. Zgł. przyjm. **St. Dudek,** Dolna Wałowa 4.

Wszyscy!

którzy chcą rzetelnie, szybko i korzystnie kupić albo sprzedać, gospodarstwo, kamienice, gościniec, kram lub jakiekolwiek przedsiębiorstwo niech się z zaufaniem zgłoszą do 2424

Rubach i Sp.

Posen O. 5.

Kronprinzenstrasse 9 ptr.

Hipoteki wkrótce uregulujemy.

Pokój meblowany

dla panienki za 10 mk. mieś. zaraz do wynajęcia. 2425

Wielkie Garbary 41 II p. na pr.

Towarzystwo Handlowe w Poznaniu

urządza w niedzielę d. 10 maja br. w ogrodzie St. Domingo p. Fr. Przybylskiego swą doroczną

zabawę

połączoną z wielką grą fantową. Początek koncertu, który wykona Koło Muzyczne o godzinie 4-tej. Podczas koncertu gry towarzyskie dla panów i pań o premie, dla dzieci wyścigi. O godz. 7 polonez, poczem tańce na wolności. Wstęp na zabawę 30 fen. od osoby, dzieci w towarzystwie starszych mają wstęp wolny. O liczny udział życzliwych gości jak i Szan. Członków prosi uprzejmie

Zarząd.

Msza św. na intencją rozwoju Towarzystwa odbędzie się w dniu zabawy w kaplicy Matki Boskiej Różańcowej kościoła podominikańskiego o godz. pół do 10. Udział. Szan. Członków wielce pożądany. 2412

Restauracya

M. Szczerkowski,

daw. J. Kostro, Stary Rynek, ulica Wiankowa.

poleca obiady, ciepłe i zimne potrawy, specjalność kiełbasa własnej roboty, tanie ceny i skora usługa. — Otwarta do 1 w nocy.

Gospodarstwo

w powiecie ostrzeszowskim, 160 mórg żytniej ziemi, w tem 30 mórg znakomitych łąk nawadnianych i kilka mórg lasu, z młynem starem, budynkami murowanemi i z prawem do polowania jest tanio do nabycia przy wpłacie około 10 tys. marek. 2418

Zgłoszenia przyjmuje

Bank Ludowy w Kępnie

(Kempen i. P.)

Francuski

bilard

i Orkiestron do tańca i zabawy tanio do sprzedania 2407

Otto Walleiser,

ul. Półwiejska 16.

W mieście powiat., blisko Poznania, jest z powodu choroby właścicielki 25 lat istniejący

skład towarów krótkich,

kolonialnych i ludowych zaraz lub później tanio do nabycia. Zgłoszenia do ekspedycyi Wielkopol. pod nr. 2387.

Gościniec

jedyny we wsi, połączony z piekarnią i kramem kolonialnym, przy szosie, gdzie szkoła, dwór, kościół, przystanek kolejowy w miejscu, jest do sprzedania. Zgłoszenia do eksped. Wielkopolanina pod nr. 2401.

Restauracya

jest zaraz tanio do nabycia. Zgłoszenia przyjmuje 2395

K. Szafranek,

św. Łazarz, ul. Graniczna nr. 12.

Potrzebni od lipca: 2421

Gospodyni samodzielna do księdza na wieś. **Kuchmistrzyni** do hrabiny na 400 mk. **Gospodyni** samodz. do dworu na 400 mk. **Gospodynie** z gotow. do dworu. **Gospodyni** na folwark osobny. **Panny służące** do hrab. domu. **Piastunka** do dworu. **Kucharz** żon. do dworu na 400 mk. i dep. **Ogrodnik** żon. tylko do ogrodu na osobną wieś. **Służący** do 1 pana na 400 mk. **Pisarz gosp.** na osobną wieś. **Borowy** strzelec kaw. na 240 mk. i strzałowe.

Pośred. pósad „Stellenvermittler"

Franciszek Niedzielski,

Posen, Wienerstr. 6 pt. Telf. 1036.

Pewna egzystencya!

Skład z mieszk. od 20 lat istn. jest od 1. 6. do wydzierżawienia **Grobla 21.**

---

80 litr. mleka

dziennie jest do oddania. Gdzie? wskaże ekspedycya Wielkopol. pod nr. 2405.

Handel wiktualny

zaraz do wynajęcia ul. Sienna 2. 2417

Młody rólnik

znający się na wszelkich gałęziach rolnictwa, dobry strzelec, poszukuje miejsca od 1. 7. 08. jako gospodarz samodz. lub też pod dyspozycyą, na życzenie wstawie kaucyą. Zgłosz. do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. 2402.

Skład

w dobrej okolicy, w którym kilkanaście lat istniał interes wiktualny, jest zaraz do wynajęcia

J. Murkowski, Poznań, ul. Długa 3. 2315

Gorzelany kaw., 34 lat stary, 8 lat samodzielny, w szkole gorzelniczej kształcony szuka

posady

od 1. 7. 08. lub później, najchętniej takiej co ożenek dozwolony.

J. Szrajda, Jastrembken Kr. Flatow Wpr. 2413

Poszukuje się **buchalterki** z branży towarów bławatnych, obeznanej z korespondencyą. Oferty Haupftpostlagernd **Posen Manufaktür.** 2406

Ma miejsca dla: **kuchmistrzyń, bon frebl. gospodyń** samodziel. i pod dysp. **kucharek pokojowych, praczek, nianiek.** Od św. Jana: znajdą dobre i stosowne miejsca wszelka służba dworska, proszę więc już zawczasu z całem zaufaniem zgłosić się do mnie.

Adr.: **Ant. Wesołowska,** Stellenvermittlerin Poznań-Posen, Wilhelmstr. 18 I. Telefon 1645.

Dziewczę

porządne do posługi może się zaraz zgłosić. **Wielkie Garbary 43 II** na lewo. 2406

Od 1 lipca poszukuje się 2414

gospodyni

w młodszym wieku, znającej się na chowie drobiu, umiejącej dobrze gotować itd. Kopie świadectw przesłać do **Dom. Kruszа** podludowa p. Montwy.

Potrzebny zaraz

elew gospod.

lub **pisarz** za wysokiem wynagrodzeniem. Zgłosz. przyjmuje

Olszewski, 2415

Dom. Szołdry, poczta.

Potrzebni od 1-go lipca: 2298

Urzędnik kaw. na 1200 mk. **3 pisarzy** gosp. do zn. dóbr na 400—500 mk. **Rządzca** gosp. żon. **Kucharz** żon. na 400 mk. i dep. **Służący** na 400 mk. i dep. **Gospodyni** na 100 t. **Panna sł.** na 70 t. **Służący** k. **Bona.** Pośrednik posad i dóbr.

Adr. **Władysław Karwat,** Posen, Bäckerstr. 4. Telf. 2560.

Pomocnika

pilnego, trzeźwego przyjmie zaraz lub od 1-go czerwca. Zgłoszenia przyjmuje 2419

J. Mazur,

Nadogrodnik Samostrzel.

Czeladnika siodlarskiego

oraz **ucznia** przyjmie zaraz

L. Banaszak, 2416

siodlarz i tapicer w Buku.

Dom Sławno p. Lubasch potrzebuję 2329

kowala-maszynistę

z czeladnikiem i uczniem zaraz lub od 1-go lipca. Zgłoszenia do **Zarządu.**

Posadowskiego ul. nr. 14 i Grobla nr. 19 są pomieszkania o 1 i 2 pok. kuchni i entrée zaraz lub później tanio do wynajęcia 2388

B. Najgrakowski.

Młodszego 2351

pomocnika

przyjmie od 1. 6. 08. do handlu towarów kolonialnych win, cygar i destylacyi

M. Górny

w Gnieźnie.

Potrzebuję zaraz lub później **biegłą ekspedyentkę** do handlu tow. łokc. i krótkich, **pannę do szycia i pannę do robienia pończoch** maszyną. 2362

St. Stoiński, Oborniki.

Na majątek z gorzelnią w powiecie Jarocińskim potrz. zaraz

pisarz gospodarczy

Zgł. życiorys, odpis świadectw, których się nie zwraca do ekspedycyi Wielkop. pod nr. 2363.

Poszukuje się od 1-go lipca br.

panny służącej

na wieś, znającej pierwszorzędnie krawieczyznę. Czesanie wymagane. Pensya stósownie do rekomendacyi. Zgłoszenia do ekspedycyi Wielkopol. pod nr. 2373.

Poszukuje się **czeladnika**

piekarskiego młynarskiego

na stałe zatrudnienie 2392

N. Satory, Robakowo, p. Gondek.

Pomocnika

i sprzedawaczkę

do handlu towarów łokciowych i krótkich przyjmie zaraz 2355

H. Szczodrowski, Buk.

Zgłoszenia z podaniem pensyi fotografii i świadectwa..

Robotników

do cegielni do Westfalii 6 chłopców od 17—18 lat do pchania taczek, zarobek tygodniowy 20 mk. poszukuje

Sander, mistrz ceglarski, Suderwich bei Recklinghausen Westfahlen. 2233

Potrzebne są zaraz 2339

Panny

do spódnic i staników

Modes de Paris

św. Marcin 34 I p.

Poszukuje się

Ucznia

ogrodniczego w Poznaniu, za wynagrodz. rocz. 50—60 m. Zgłosz. do eksp. Wielkop. pod nr. 2396.

Do mego interesu poszukuje od 1-go maja 2336

ucznia

Karól Markowiak,

Balwierz i Cyrulik, Wronki.

Dziewczę

14 letnie lub

kobieta

do roznoszenia gazet raz w tygodniu może się zgłosić do

Drukarni Wielkopolanina.

---

4 uczni

murarskich przyjmie zaraz

K. Mroczkiewicz,

budowniczy w Stęszewie. Skład cementu, papy, smoły, dachówki, splisów, gwoździ oraz wszelkich innych artykułów budowlanych. Interes założ r. 1906. Telef. nr. 11.

Kasa oszczędności

Banku Rolniczo-Przemysłowego

Kwilecki, Potocki & Sp.

3666

Przyjmuję na oprocentowanie wkładki każdej wysokości, od **1 mk.** począwszy i płacą od **3** do **4 i pół proc.** wedle umowy.

Spółka stolarska

tylko **Poznań, Jezuicka 5** przy Farze. Telf. 207.

poleca **meble** i całkowite **wyprawy** w wielkim wyborze po przystępnych cenach i na dogodnych warunkach.

Tischler Rohstoff- und Absatzverein E. G. m. b. H.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.

(Dodatek)

Parcelacja.

Majątek rycerski Nowąwieś

poczta Neudorf am Berge, stacja kolei Borzykowo 6 klm., Miłosław 9 klm.

będziemy parcelować.

Prócz parcel pojedyńczych już od 5 mórg począwszy, sprzedawane będą jak następuje:

1) **Majątek rycerski** **Nowa wieś w obszarze ca 1800 mórg** włącznie 100 mórg łąk i 80 mórg lasu. **Ziemia przeważnie pszenna w wysokiej kulturze,** łąki dobre, bardzo piękne polowanie, bogaty inwentarz, budynki masywne, obszerny, wygodny dwór pański, pałacyk o 12 pokojach w pięknym ca 15 mórg wielkim parku, przy zaliczce 150,000 mk.

2) **Wieś rycerska** **w obszarze 1050 - 1200 mórg** lub więcej z obszernemi budynkami, bogatym inwentarzem, okazałym pałacykiem o 12 pokojach, w pięknym parku, przy zaliczce 100,000 marek.

3) **Gościniec** **wielki,** nowo odbudowany, przy głównym trakcie z rolą około 100 mórg przy zaliczce 10,000 mk.

4) **Gospodarstwo** z ładnym murowanym domem mieszkalnym i **80 mórg roli,** przy zaliczce 8,000 marek.

5) **Gospodarstwo** z wygodnym domem mieszkalnym i **60 mórg roli,** przy zaliczce 6000 marek.

6) **Gospodarstwo** z domem mieszkalnym i **40 mórg roli,** przy zaliczce 4,000 marek.

Dalej sprzedawane będą parcele już od 5 mórg począwszy, na co szczególnie zwracamy uwagę przyległym gospodarzom, ażeby z okazyi tej korzystali i każdy dokupił sobie ziemi wedle możności, ponieważ już w najkrótszym czasie wyjdzie prawo, że parcelować nie będzie wolno. To też niech każdy z gospodarzy naszych, który ma grosz po temu zawczasu zaopatrzy się w ziemię.

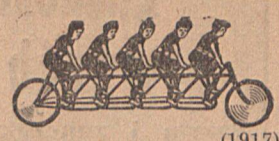
Już od środy, 6 b. m. rozpoczyna się parcelacja Nowejwsi i trwać będzie aż do rozparcelowania całego majątku.

Każdy mający chęć nabycia kawałka ziemi, niech spieszy do Nowejwsi, zabierając z sobą na zaliczkę potrzebne pieniądze lub książeczkę oszczędności, zwłaszcza, że cena nie wysoka a warunki jak najdogodniejsze.

Zastępca nasz p. **Józef Sroczyński** mieszka już we dworze w Nowejwsi i jest upoważniony do zawierania kontraktów i odbierania pieniędzy.

Drwęski & Langner 2330

Założony 1876. **Dom Bankowy w Poznaniu.** Założony 1876.

(1917)

Niepowinien Pan kupić żadnego koła

zanim Pan nie przejrzy naszego najnowszego **wspaniałego katalogu,** który Panu na życzenie gratis i franko prześlemy.

Szkodzi Pan sobie samemu! jeżli nie raczy uwzględnić naszego polecenia, ponieważ my dostarczamy każdemu z **wykluczeniem pośredniczącego kupna,** pierwszorzędny towar po **oryginalnych cenach fabrycznych. 5 letnia gwarancja.** Przesyłka na próbę natychmiast. Poszukuje się sprzedających z drugiej ręki.

Merkur-Fahrradindustrie, Stettin 27.

Baczność!

Dla sprzedaj. interesy!
Dla sprzedaj. posiadłości!

Chce Pan szybko sprzedać?
Chce Pan rzetelnie sprzedać?
Chce Pan z dobrym zarobkiem sprzedać? to niechaj się Pan uda do najlepiej renomowanego otwartego towarzystwa handlowego.

Meckelburg i Sp
Centrala w Poznaniu przy ul. Wiktoryi nr. 3.
Odwiedzenie bez kosztów.
Telefon nr. 883.

Pisarz

do pola potrzebny od 1. 7. 1908.

Dom Turzno,
p. Tauer, Westpreusen. 2377

Nie kupujcie żadnego zegarka

zanim nie widzieliście mojego wielkiego cennika.

na zegarki kieszonkowe, regulatory budziki, biżuteryę złotą, srebrną niklową, łańcuszki, skrzypce, flety, klarnety, harmoniki, noże, brzytwy, portmonetki, kosy, welocypedy, maszyny, zabawki, perfumy, książki do nabożeństwa, krzyże, narzędzia rzemieślnicze itd. itd. itd.

Każdy rodak zdumieje, gdy mój cennik zobaczy i niskie ceny, przeczyta.

Proszę żądać mojego polskiego cennika, zawierającego 4000 ilustracyi, a każdemu darmo i franko wyśle.

Adres: **Hieronim Tilgner, Berlin O., Markusstr. 3.**

Potrzebny zaraz 2375

włódarz

Dom. Wódki,
Wreschen.

Najlep. źródło zakupna dla odsprzedających.

Ażeby moje wielkie zapasy

w tow. krótkich bielizny i wełnianych

uprzątnąć, sprzedaję wszelkie artykuły przy zakupnie gotówką po nadzwyczaj tanich cenach. Odwiedzenie składu każdemu kupcowi dozwolone i polecenia godne.

Piśmienne zamówienia za zaliczką wykonuję tanio i prędko. Towar nie podobający się odbieram frankow. z powrotem. Że od więcej jak 20 lat sam prowincyę objeżdżam, dlatego mam dla każdej okolicy stosowne artykuły. (1889

Zaręczam za ścisłą rzetelność!

OTTO BERLOWITZ
Poznań
ulica Szeroka nr. 23.
Skład towarów krótkich, wełnianych i bielizny en gros.

Zegarmistrz kolejowy Aleks. Budzinski
Poznań, Schützenstr. 2.
Cenniki darmo i franko.

Wspaniały

biust, śliczne, peł. kształty ciała przez odżywczy prosz. „Thilossia“ (prawnie zastrzeżony) odznaczony nagrodą w Berlinie 1904 przez lekarzy polecany, tylko prawdziwy z plombą.

Najszybsze przybranie wagi.

Pod gwarancyą nieszkodliwy. Wiele uznań. Kartonik 2 mk. Przy przesełce pocztowej porto, a na zaliczkę szpezy osob.

R. H. HAUFE, Berlin 58. 1165

Skład i przesyłka: **Czerwona apteka,** Poznań, Rynek 37.

Reprymenda

na pewno nie dostanie się dziewczynie, jeżeli kupi paczkę fiołkowego proszku mydlanego „**Goldperle**“, dołączenie bowiem ładnych podarków prawia wszechstronną uciechę; zważać trzeba na naz. „**Goldperle**“.

Fabrykant: **Carl Gentner, Göppingen.**
Zastępca: **Heinr. Dobriner, Poznań.**

Włosy damskie w olbrzym. wyborze jako: warkocze od 2 mk. do 20 mk., podkładki od 30 fen. Podkładki z dług. włosami od 3 do 12 mk. i t. d. poleca

Stanisław Wenzlik,
6 razy premiow. w Paryżu, w Londynie i t. d.
Poznań
ul. Wilhelmowska 19

zwazać na nazwisko i nr. ulicy, aby zawodu uniknąć. Zamówienia z prowincyi wykonuję odwrotnie, własne wyczesane włosy mogą być wypracowane.

Bezkrwistość, nerwowość i cierpienia żołądkowe usuwa szybko i radykalnie, prawie w każdym przypadku

„Noveferrol“

(nazwa patent. zastrzeż.) D. R. W. Z. 600 97). Jest to elixir aromatyczny i bardzo przyjemny, na wystawie hygienicznej w Wiedniu najwyższemi odznakami honorowemi odznaczony. Setki podziękowań za dobry skutek już nadeszły. Części składowe: Eisenpepton 5,0, Kamitl. Axfr. 4,0, Zuck. Birsyn 50,0, Coudur extr. 60,0, Tinct. arom. curpa 50,0, Tinct. Vanil. 5,0, Spirit. 100,0, Destil. Wasser 250,0. — Porcya (4 but.) **10** mk., franko i pudło gratis. Jedynie do nabycia p. adr.

H. Smyczyński, aptekarz, Berlin S. O. 5, Görlitzerstr. 48.
„Görlitzer Apotheke“. 6822

UCZNIA

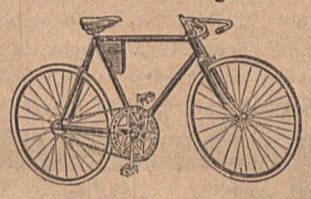
poszukuje **drogerja** najchętniej takiego, który się już uczył. Zgł. do eksped. Wielkop. pod nr. 2279.

Łąkowa ulica nr. 15
są do wynajęcia: 2368

4 pokoje

kuchnia, etc. I-sze piętro za 600 mk., **3 pokoje,** kuchnia etc. II-gie piętro za mk. 450. Bliższe szczegóły tamże I ptr. na prawo.

Kołowce-Lyra

premiowane złotym medalem podług katalogu 5-cioletnia gwarancja.

Komplet od **53** Marek z gumą do najnowszych modeli eleganciejszych luksusow.

Zażądać proszę bez kosztów mego nowego **wspaniałego katalogu** dot. **kołowców Lyra,** wszelkich zapotrzeb. dla kołowców i artyk. sport., zegarków, amunicyi, tow. muz., maszyn do szycia, tow. stal., skórzanych i luksusowych.

Lyra-Fahrradwerke Richard Ladewig
Prenzlau, Postfach Nr. 191.

Młoda wykształcona panienka z majątkiem 2000 m. i dobrą wyprawą pragnie wyjść

za mąż

Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. 2369.

---

2 uczni

lub **wolontaryuszy** przyjmie zaraz ewent. od 1. 7. 08 do handlu delikatesów, win, towarów kolonialnych i cygar 2359

Fr: Dembiński,
dawniej A. Żakowski,
Leszno — Lissa i. P.

---

50 mórg ziemi ogrodowej

z budynkami lub bez w **Rotenstein** pod Obornikami jest pod **korzystnemi** warunkami **zaraz** do sprzedania 2073

L. Fechner.

HANDLARZE i SPRZED. po DOMACH

żądajcie cennik o tow. krótkich, wstążk. skórkowych tow. i stalow., także i **mydła** oraz wszystk. artykułów w zakres ten wchodzących firmy **Wilhelma Sonnenberga** (właściciel **B. Rosenstein**) **Hamburg 82** Grossneumarkt 24 **specjalny hurtowny interes tylko** dla handlarzy i sprzedawaczy po domach i jarmark. Wysełka wszędzie za zaliczę. 1711

Uczni

z odpowiedniem wykształceniem poszukuje 2376

J. Borowski,
handel żelaza w Strzałkowie.

Nowości wiosenne!

Kapelusze — Czapki
Cylindry — Szapoklaki
Krawaty — Rękawiczki (2051)
Kołnierzyki — Mankiety
Koszule kolorowe i białe
Kamizelki — Szelki
Laski — Parasole
Parasolki — Torebki damskie
Portmonetki — Etui do cygar
Walizki i derki do podróży
Chusteczki do nosa
Ostatnia nowość:
Garnitury jedwabne!

Telefon 1924.

poleca

w wielkim wyborze i tanich cenach

W. Hahn

Poznań 55 Rynek

Mydła Zwierzyńskiego są najlepsze i w użyciu najtańsze!

Kawa słodowa Bamf.

Wrocławska akcyjna fabryka słodu.

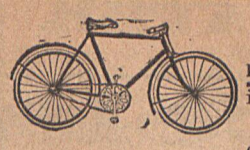
Znakomity, czysty wyrób słodowy.

Nazwa i znaczek prawnie zastrzeżony.

Tani
Pożywny 2080
Przyjemny w smaku
Zdrowy
Przez lekarzy polecony.

Bamf dostaje się do składów tylko w zupełnem opakowaniu.

Do nabycia we wszystkich plakatami oznaczonych handlach.

Dostarczamy

najładniejszych, najlepszych
i ogólnie **lubianych** kół — już
od **53** **mk.** począwszy 1928

Najlepsze części zapasowe, najtrwalsze przybory pneumatyczne!
Długoletnie gwarancje.

Ilustrowany katalog darmo i franko w dom!

Nasze pierwszorzędne fabrykaty prosimy nieporównywać czasem z mniej wartościowemi towarami rynkowemi, po cenach może niższych.

Multiplex-Fahrrad-Industrie, Berlin 301 Gitschinerst. 15

Kasa Związku Ziemian

przyjmuje depozyta i drobne oszczędności począwszy od 1 marki i płaci:

za rocznem wypowiedzeniem	5 %
za półrocznem wypowiedzeniem	4 ½ %
za kwartalnem wypowiedzeniem	4 ¼ %
na każdorazowe żądanie	4 %

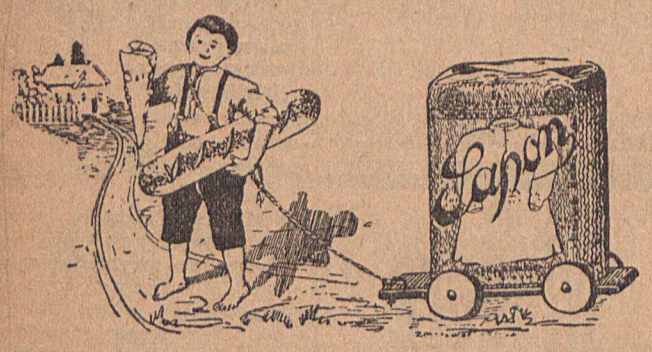
Adres: **ZWIĄZEK ZIEMIAN, Poznań, (Posen)**
ulica Wiktoryi 2 ptr. — Telefon 1615. 6136

Jak chleb i sòl

tak niezbędnym w każdym domu jest

„Saponin z koszulką“

najdoskonalszy środek do prania bielizny, **tańszy i lepszy** niż mydło.

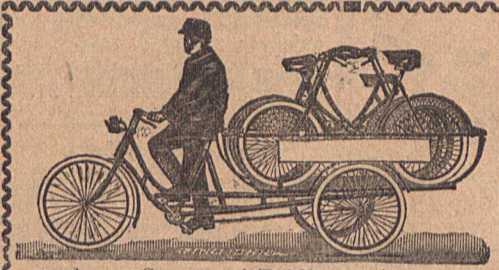

Nagrodzony złotym medalem.

Do nabycia wszędzie w paczkach po 25 fen. Proszę wyraźnie żądać z koszulką. — Saponin wyrabia:

Czesław Nagórski, Pr. Starogard.

Chemiczna fabryka Saponinu. 1580

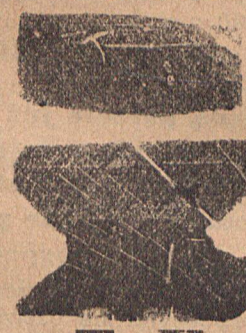

Tanio! Tanio!

Na nadchodzący sezon

polecam Szanownej Publiczności swój bogato zaopatrzony **skład kołowców i motorowych dwukolnych kołowców** tak nowych, jak używanych, **po cenach niebywale nizkich. Maszyny do szycia, gramofony, fonografy, płyty i wałki** w wielk. wyborze i różn. fabrykatu. **Fachowy warsztat z zapędem elektrycznym.**

J. Kamiński, Poznań, Stary Rynek nr. 13-14. I., II. i III piętro. (1455

Miechy

kowalskie
maszyny do wiercenia, kowadła, śrubsztaki, klupy, młoty

i wszelkie narzędza dla kowali-maszynistów poleca pod gwaranc. i po tanich cenach

T. Krzyżanowski,

Poznań, ul. Szewska 17.

Oszczędności

przyjmuje podpisany Bank na oprocentowanie w każdej sumie i każdego czasu i płaci

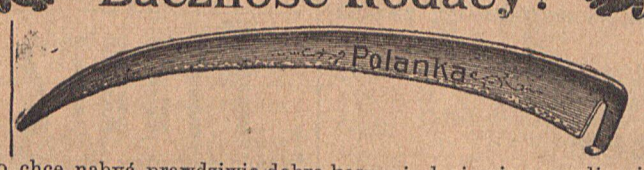
5 od sta

przy półrocznem wypowiedzeniu i oblicza procent od dnia wpłaty.

Adresować trzeba tak:

BANK PARCELACYJNY
e. G. m. b. H.
w Kościanie — Kosten
Provinz Posen.

Baczność Rodacy!

Kto chce nabyć prawdziwie dobre kosy, niech się nie pozwoli zwieść krzykliwą żydowską reklamą. Moje kosy są z najlepszej stali, sieką bez ostrzenia przeszło 200 kroków, **każda sztuka pod gwarancyą,** a przy tem mam ceny zawsze stałe i **ściśle rzetelne,** nie zaś co rok inne. 2150

Kosy kowalskiej ręcznej roboty

„Polanka“

patent. zastrzeżone.

Nr.	1 (85)	2 (90)	3 (100)	4 (110)	5 (115)	6 (120)	7 (130 cm.)
Cena:	4,50	4,75	5,00	5,50	6,00	6,50	7,00 mk.

Kosy kowalskie z ang. koronnej stali

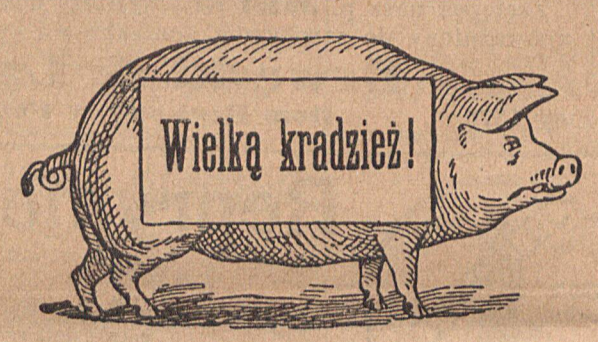
z moim stemp. „A. Noskowicz, Pleszew“.

Nr.	10 (85)	20 (90)	30 (100)	40 (110)	50 (115)	60 (120-125 cm)
Cena:	3,00	3,50	4,00	4,50	4,75	5,00 mk.

Wysełka odwrotną pocztą za gotówkę lub za zaliczką. Od 5—11 kos przesyłka franko. Kto 12 kos naraz zamówi, otrzyma 1 darmo. Opakowania nie liczę.

Nowość pożyteczna: Pierścień mego patentu „Reforma“, który dozwala na jednej stronie kosiska, kosę po pracy jak nóż złożyć, a na drugiej stronie osobny grat patent. przymocować, tak że kośnik 2 kośisków nie potrzebuje. 60 fen. patent. okucie grata, bez trzciny 45 fen. Gotowy grat 75 fen. Zwyczajne pierścienie patent. z 1 śrubą 20 f., z 2 śrub. 30 fen. Młotek II 60 f., Ia 75 f. Babka Ia 60 fen. Osełki 10 fen., 15 fen. Tyrolskie 30 fen.

Adr: **A. Noskowicz. Pleschen.**

własnej kieszeni popełnia ten, kto nie używa do chowu i tuczu świń jedynej prawdziwej domieszki **Susolu.** Świnie pasione domieszką **Susolu** lepiej żrą, prędzej się tuczą i co ważniejsze, nie podlegają żadnem zaraźliwem chorobom, jak czerwonce, pomorowi, sztywnieniu i rozmiękczeniu kości.

Domieszka **Susolu** kosztuje dziennie kilka fenygów, a odrzuca na trzodzie marki i talary. Setki podziękowań świadczą o dobroci tego fabrykatu. 3874

Susol jest do nabycia we wszystkich składach, drogerjach, i aptekach, lub też wprost z chemicznej fabryki **Susolu w Poznaniu,** adres do listów:

Chemische Fabrik des S u s o l, Posen W. 16.

Susol kosztuje w paczkach po 1 f. 40 fen., 2 f. 75 fen., we workach po 10 f. 3,50 mk., 25 f. 7 mk., 50 funt. 13,50 mk., 100 f. 25 mk. franko do najbliższej poczty lub stacyi kolejowej, zamawiającego 10 f. wysyła się pocztą, większe ilości koleją. Upraszamy o dokładny adres i podanie stacyi kolejowej, do której mamy **Susol** wysłać. Kto przyślę pieniądze naprzód nie płaci koszt. zal.

Srebrnym medalem w roku 1907 w Poznaniu

jedyna odznaczona kosa jest

„Kosa Pleszewianka“

Gwarancya dwuletnia.

Składy sprzedaży moich kos „Pleszewianka“ znajdują się już w około 200 miastach

Ceny kos „Pleszewianka“

90	95	100	110	115	120	130
4,25	4,75	5,00	5,50	6,00	6,50	7,00 mk.

Wysełka tylko za zaliczką. 413

Ludwik Sochaczewski, Pleschen.

Prawdziwa paczka Scheuera kosztuje 10 fen

Uważać na **S** w podkowie.

Ostrzega się przed naśladownictwem.

Prawdziwa! Wszędzia do nabycia! **Prawdziwa!**

Scheuera dubeltowa kawa rycerska.

Konwie do transportowania mleka oraz wszelkie sprzęty mlecznicze.
Centryfugi „Perfect“ system najlepszy 30 ltr. centryfugi po 67,50 M.
Maszyny do wyrabiania masła z drzewa i całe z blachy stalowej.
Szafy żelazne i ogniotrwałe, specjalne dla kas kościelnych i Spółek,
Kasety stalowe do pieniędzy w 6 wielkościach od 6,00 M. począwszy.
Szatki do pieniędzy do wmurowania od 27,00 M. począwszy.
Ogrodnicze noże, nożyczki, piłki, oraz wszelkie przybory.
Schmidta maszyny do prania. Ramy do do suszenia firan. Wyżdżymalnie.
Kasety Stiebela, oraz deski do liczenia pieniędzy, dębowe.
Prasy żelazne i stalowe z przyborami do kopiowania.
Łóżka żelazne i angielskie. Umywalki. Bidety, klozety pokojowe poleca

Specyalny magazyn sprzętów kuchennych i domowo gosodarczych. 1903

Firma T. Otmianowski

właściciele **B. Ziętkiewicz. — S. Mińcikiewicz.**

Telef. 565. **Poznań — Bazar.** Telef. 565

Seweryn Wrzesiński, Poznań,

Biuro: **plac Wilhelmowski 18** (Dom Przemysłowy)

Fabryka tektur ogniotrwałych (papy) na dachy

i wyrobów asfaltowych poleca: tektury (papy na dachy przedniej jakości w rozmaitych gatunkach, preparaty do konserwowania dachów papowych, smołę, lepik, holcement, papę ilozacyjną na fundamenta, asfalt, gudron, kit włóknisty, impregnowane podkładki pod dachówkę i t. d. i t. d.

Fabryka w Żegrzu pod Poznaniem. — Telefon nr. 298.

Robotnicy

do cegielni oraz **robotnice** znajdą natychmiast w cegielniach **Zehdenick** i w okolicy stałe i płatne zajęcie. 2381

Na krosty i węgry działa najlepiej, uznany jako znakomity środek **Obermayer'a mydło Herba**

do nab. w wszystk. apt. i drog. kaw. 50 f. i 1 mk.

Wyskok karmelitański Amol

zadziwiający środek przeciw **reumatyzmowi, ischias, bólom głowy i zębów.** 2285

Butelka **60** fenygów i **1** markę.

Amolversand Hamburg 21.

Do nabycia w wszystkich aptekach i lepszych drogerjach.

Nakładem i drukiem Fr. Chęcieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.